

Lärarhandledning

ROSEMARIE TROCKEL DET LIKA OLIKA/ THE SAME DIFFERENT

29.9 2018 – 3.3 2019
Moderna Museet Malmö

MODERNA MUSEET

INLEDNING

Den här lärarhandledningen är tänkt att fungera som ingång i utställningen *Rosemarie Trockel: det lika olika/The Same Different*.

Handledningen vänder sig till dig som arbetar med elever i förskola, grundskola, gymnasiet och vuxenutbildning.

Här vill vi ge dig information och tips på hur ni kan arbeta utifrån utställningen både i skolan och på museet. Lärarhandledningen kan användas förberedande inför ett besök såväl som för att arbeta vidare i skolan efter ert besök.

Välkomna till Moderna Museet Malmö!

Ana María Bermeo Ujueta
Intendent, förmedling

Gisela Fleischer
Konstpedagog

Curator: Iris Müller-Westermann

Förmedlingsintendent: Ana María Bermeo Ujueta

Konstpedagog: Gisela Fleischer

TEXTER

Om utställningen: Ana María Bermeo Ujueta

Skolprogram och pedagogik: Gisela Fleischer

FRÅGOR ELLER SYNPUNKTER?

Ana María Bermeo Ujueta: A.Bermeo-Ujueta@modernamuseet.se

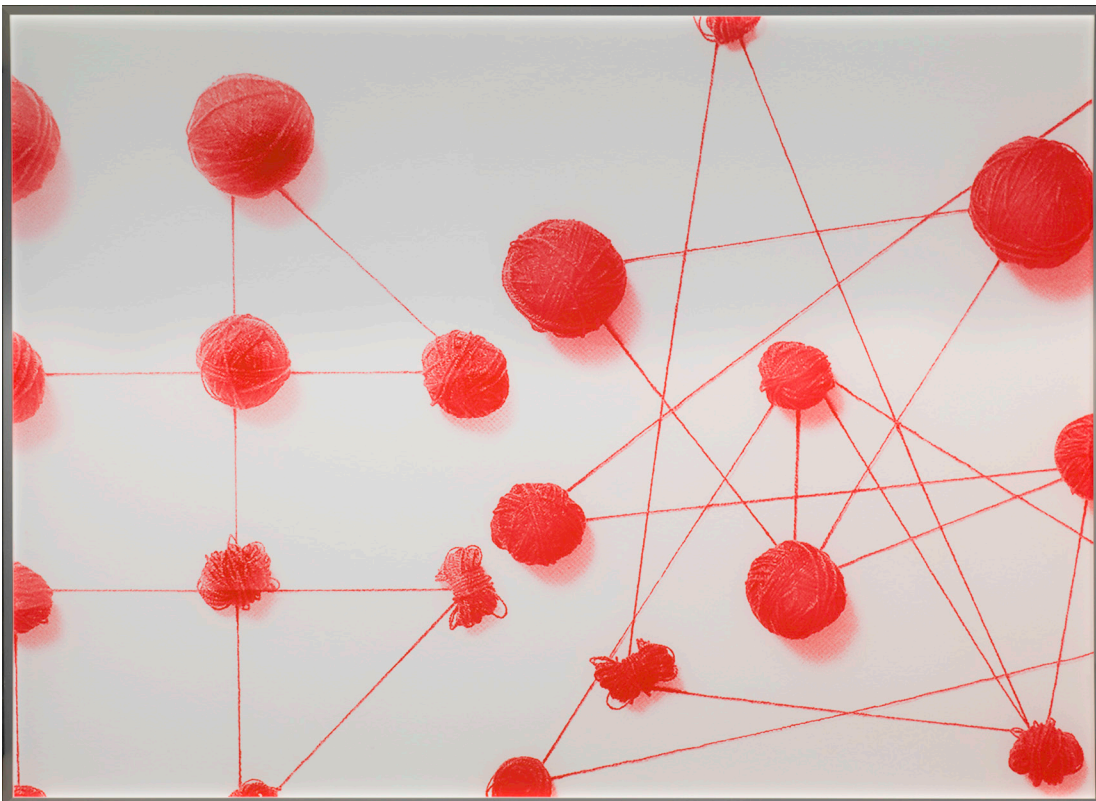
Gisela Fleischer: G.Fleischer@modernamuseet.se

Rosemarie Trockel är en av vår tids mest mångsidiga och hyllade konstnärer. Sedan sitt genombrott på åttiotalet har hon kritiskt undersökt konsten, samhällsstrukturerna och könsrollerna med analytisk skärpa och humor, samt en alldeles egen sinnlighet.

Rosemarie Trockels konstnärskap är komplext, omstörtande, humoristiskt och mångtydigt. Hon begränsar sig inte till ett enda medium för sina uttryck, utan har bland annat experimenterat med måleri, video, fotografi, keramik, installationer, teckning och industriella produktionsmetoder. Alla dessa finns representerade i utställningen *Det lika olika/The Same Different*. Utställningen omfattar över fyrtio verk från 1988 till 2018. Rosemarie Trockel har skapat en rad nya verk som nu visas här för första gången.

Rosemarie Trockel är född i Schwerte, Tyskland 1952. Hon deltog i Documenta X i Kassel 1997 samt Skulptur Projekte i Münster samma år och representerade Tyskland i Venedigbiennalen 1999. Hon har haft många omfattande separatutställningar runt om i hela världen på bl.a. Museum Ludwig i Köln, Museo Reina Sofia i Madrid, Dia Art Foundation i New York, Kunsthaus Zürich, Museum of Contemporary art i Sydney, Whitechapel Art Gallery i London och Wiels i Bryssel. Hon har mottagit stora konstpriser, bland annat Wolfgang Hahnpriset och Kaiserring Goslar. Rosemarie Trockel var professor vid Staatliche Kunstakademie Düsseldorf mellan 1998 och 2015.

Rosemarie Trockel bor och arbetar idag i Köln och Berlin.

Rosemarie Trockel, *Cluster III - Death, so adjustable*, 2015: *Depression is Art*, 1995 © Copyright Rosemarie Trockel. Courtesy Sprüth Magers Bildupphovsrätt 2018

ROSEMARIE TROCKEL: DET LIKA OLIKA

Rosemarie Trockels konstnärskap är komplext, omstörtande, humoristiskt och mångtydigt. Trockel begränsar sig inte till ett enda medium för sina uttryck, utan har bland annat experimenterat med måleri, video, fotografi, keramik, installationer, teckning och industriella produktionsmetoder. Alla dessa finns representerade i utställningen *The Same Different/Det lika olika* på Moderna Museet Malmö. Utställningen omfattar över fyrtio verk som spänner mellan 1988 och 2018.

Att försöka kategorisera eller klassificera Rosemarie Trockels verk utifrån ytliga likheter vore att göra både konstnärskapet och betraktarens upplevelse en otjänst. Trockels bildspråk är rikt och djupt, och de oändliga och ständigt föränderliga sambanden mellan bilder och ord framträder först efter noggrant betraktande. Den här lärarhandledningen erbjuder vissa ledtrådar för att i mötet med Trockels konst skapa sina egna kopplingar och slutsatser. Vi vill också bjuda dig som är lärare att uppmuntra betraktandet hos dina elever. Sanningen om konsten finns inte på institutionen eller hos en konstpedagog, den finns i var och en av oss. Betraktandet och tid är nyckelorden i denna utställningen.

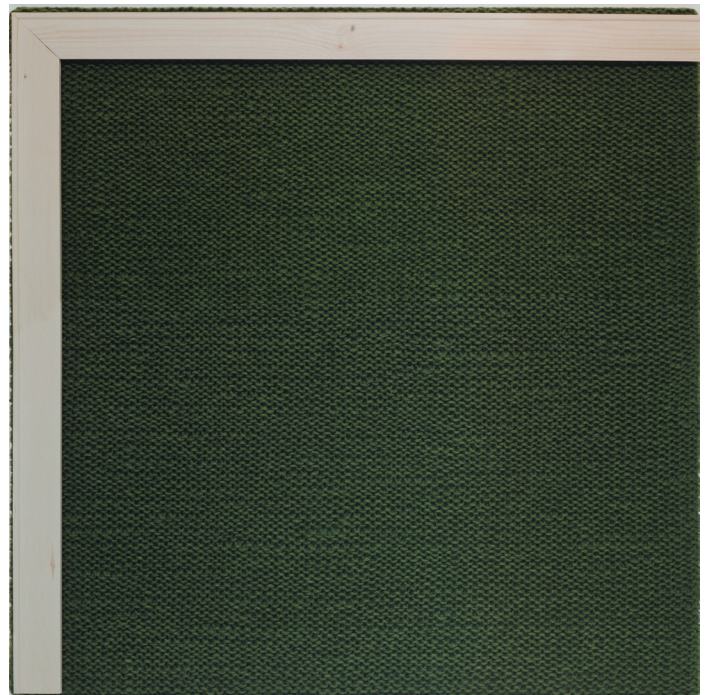
Rosemarie Trockel fick sitt konstnärliga genombrott 1985 med sina maskintillverkade stickade tavlor. Stickningarna från 80- och 90-talen hade kända motiv som hammaren och skäran eller Playboylogotypen, och Trockel tog fram mönster som sedan digitaliserades för stickmaskiner.

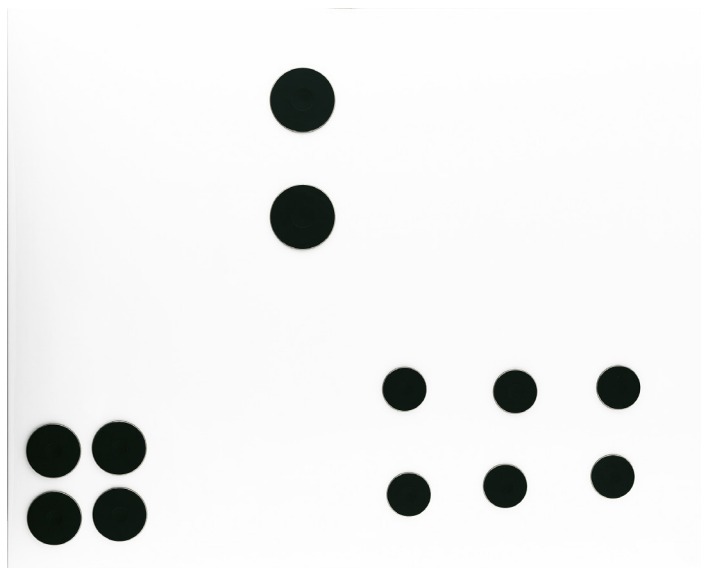
Untitled (Hammer & Sickle), 1986 knitted wool © Copyright Rosemarie Trockel. Courtesy Sprüth Magers

I utställningen på Moderna Museet Malmö visas de stickade tavlorna *After the Hunt* (2013) och *Study for After the Hunt* (2013) samt den nyare *Till the Cows Come Home* (2016) och *Study for Till the Cows Come Home* (2016). Dessa verk är dock inte maskinellt framtagna, utan handstickade av Helga Szentpétery som Rosemarie Trockel har ett långvarigt samarbete med.

Kommentaren till förhållandet mellan konst och hantverk blir här tydlig. Ylle och stickning har traditionellt förknippats med hemmet, kvinnans område, och sådana färdigheter och material har ansetts underlägsna konstens högre domäner. Den uppfattningen utmanade Trockel med en närmast neutral produktionsprocess och genom att flytta kontexten från hemmiljön till en industriell framställning. De stickade verken och deras titlar ger upphov till många frågor kring bland annat måleri, arbetsprocess och inramning. Man kan säga att Trockel omdefinierar måleriet genom att skapa sitt eget bildsammanhang.

Rosemarie Trockel, *Study for After the Hunt*, 2013 © Copyright Rosemarie Trockel. Courtesy Sprüth Magers Bildupphovsrätt 2018

Rosemarie Trockel, *Untitled*, 1994 © Copyright Rosemarie Trockel. Courtesy Sprüth Magers Bildupphovsrätt 2018

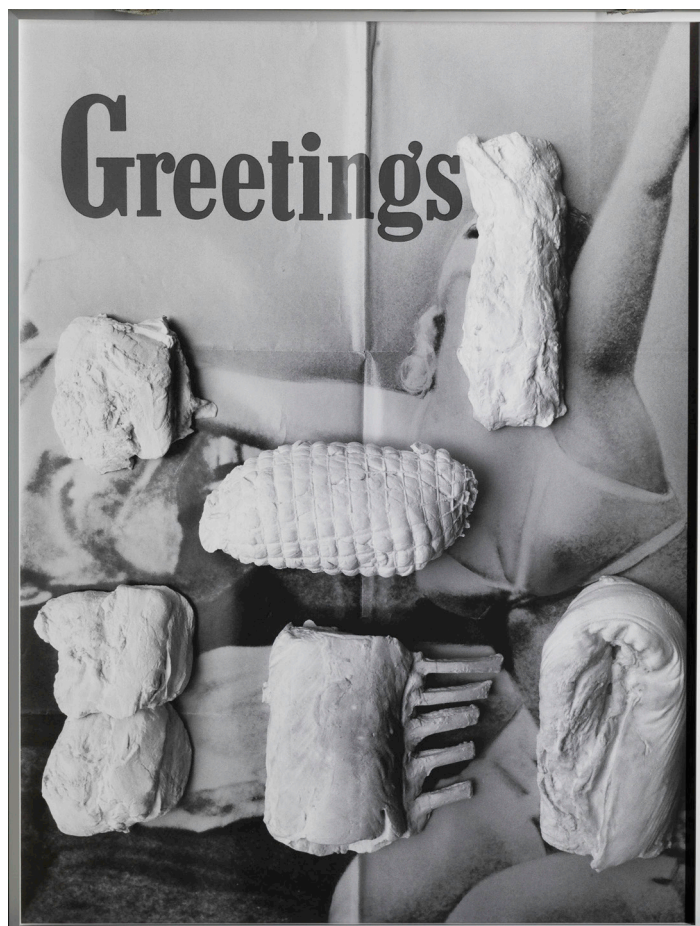
Ännu en kontextskiftning skapas i spisplatteskulpturerna. Industriell tillverkning förknippas ofta med den maskulina sfären och köket med den feminina. I likhet med serierna med stickade verk väcker spisplatteskulpturerna frågeställningar om såväl massproduktion inom konsten som förhållandet mellan konst och hantverk.

Ett viktigt ord i den här utställningen är **upplevelse**. Man behöver inte veta mycket om konst för att kunna **uppleva** den.

Tänk på att alla frågor som uppstår när vi tittar på konst har inga rätt eller fel svar. Alla svar finns inom oss.

Rosemarie Trockel, *Yellow Mood*, 2013 © Copyright Rosemarie Trockel. Courtesy Sprüth Magers Bildupphovsrätt 2018

Att Rosemarie Trockel gärna vill gå på djupet märks på hennes sätt att ständigt omvärdera sitt konstnärskap och de många skikten i det. I och med detta granskar hon själva kärnan i konstnärsgärningen. Vad innebär det att vara konstnär? Vad innebär det att skapa konst? Påverkar konstnärens könstillhörighet skapandet och upplevelsen av konsten? Trockel utforskar vad som händer när konstverk förändras – visuellt genom att formatet eller mediet förändras; intellektuellt när titeln förändras eller tillkommer. Allt detta förlängs förstås till betraktandet av konst. Påverkar titeln betraktarens upplevelse av verket? Hur förändras synen på vissa roller, material, motiv, och till och med arbete, över tid?

Vårt skolprogram är framtaget för alla åldrar från förskola upp till vuxenutbildning. Vi anpassar oss alltid efter era eventuella önskemål och behov, och utgår utifrån de teman som utställningen tar upp. Vi hjälper dig gärna med att skapa ett eget upplägg till just er om ni har egna tankar och idéer kring ert besök.

Skolprogrammet till *Det lika olika* har två huvudteman. Som pedagog kan du boka ett besök med visning följt av verkstad eller workshop på ett av våra teman. Du kan givetvis också boka enbart en skolvisning av utställningen, och då behöver du inte välja tema.

Måste en vara "duktig" på att rita, måla eller skulptera för att kunna skapa? Inte i Verkstan på Moderna Museet Malmö! Vi arbetar alltid med att lägga fokus på den konstnärliga processen och på att uppmuntra eleverna till att våga experimentera med såväl tankar som med material. Läs gärna mer i vår konstpedagogiska vision!

1. Normativitet

Vad är normalt, vad är onormalt och vem bestämmer att det är så? Normativitetens villkor skiftar drastiskt beroende på sammanhang. Olika kulturer, tidsepoker, fysiska platser, genus och andra sociala kontexter kan påverka vad som anses vara normativt eller inte. Som människor delar vi gärna upp omvärlden i kategorier och sammanhang för att förstå och förenkla. I bland är det praktiskt, men när blir det fördomsfullt, generaliserande eller stereotyp? I utställningen *Det lika olika* finns flera konstverk som väcker frågor om normativitet, sammanhang och att kategorisera omvärlden. När en kvinnlig konstnär använder sig av spisplattor och textilarbete i konsten väcks tankar om genus, om vad som är konst och hur det traditionella kan utmanas. Rosemarie Trockels konstnärskap väcker många frågor om vad som händer med konsten när omständigheter förändras.

Normativitet: Cluster – Visning med workshop (åk 6-9, gymnasiet samt vuxenutbildning)

En fristående bild kan tolkas på ett visst sätt, men den kan plötsligt uppfattas annorlunda om den visas i tillsammans med andra bilder. Ordet "kluster" betyder "en samling av någonting". Konstverket Cluster III är ett exempel på hur bilders betydelser kan förändras av sin kontext. Det består av många olika bilder som förts samman till en helt ny helhet. Hade vi tolkat varje bild annorlunda om den varit ensam? Vilka tolkningar gör vi av detta kluster av bilder? Ser vi ser paralleller framträda mellan bilderna – eller kanske raka motsatser?

I Verkstan fördjupar vi oss i de funderingar som dykt upp under visningen. Med inspiration av Cluster III får eleverna diskutera sammanhangets betydelse för hur vi tolkar omvärlden. De får illustrera och förmedla sina tankar genom att arbeta med kollage, skiss och text. Vi avslutar gemensamt med att titta på varandras arbeten och sammanfatta de tankar som kommit upp under klassens besök.

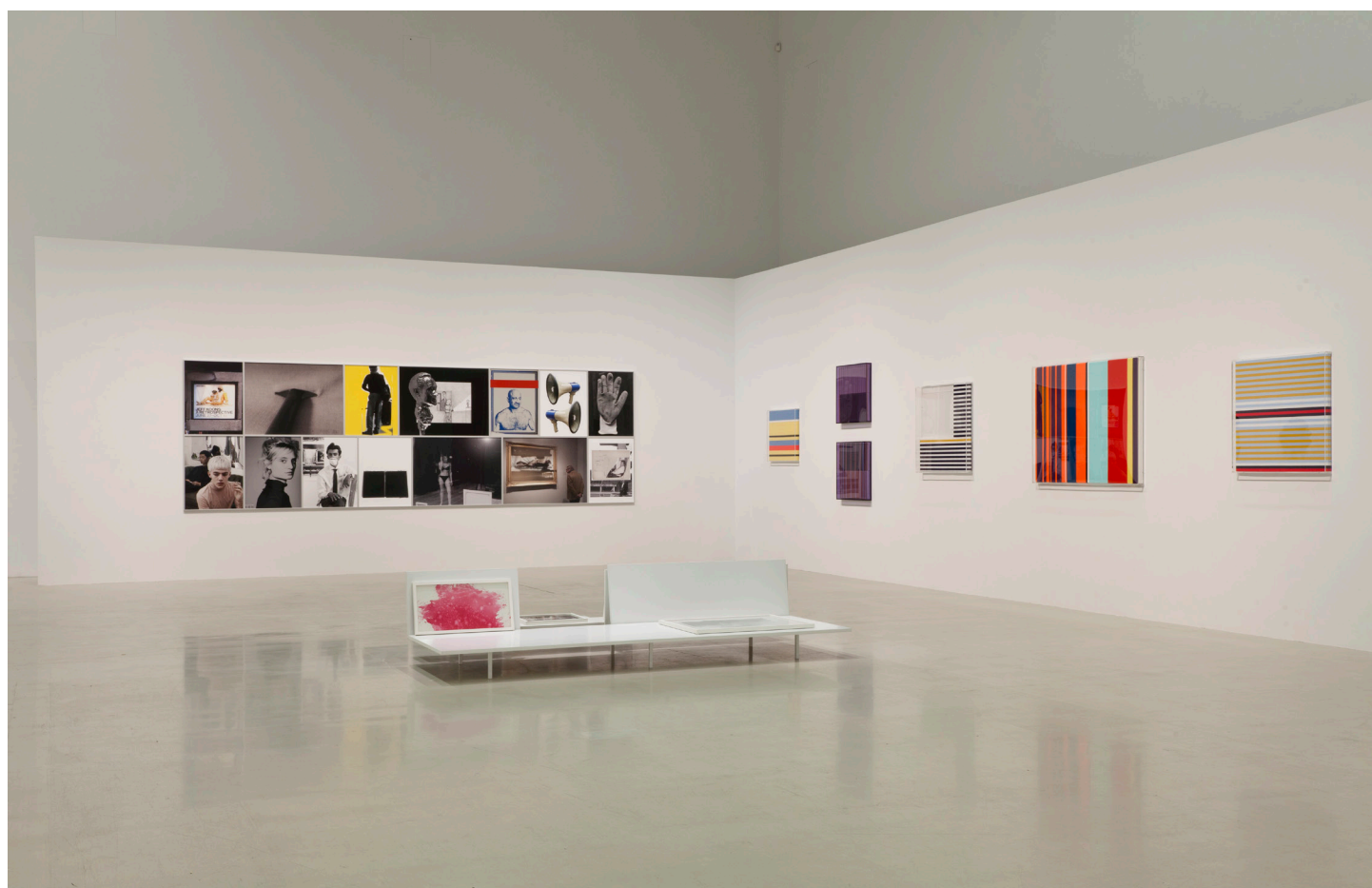
Normativitet: Rum, material och föremål

Visning med verkstad

(förskola samt åk 1-5)

I utställningen *Det lika olika* finns sådant som vi känner igen, men samtidigt är det väldigt annorlunda. På golvet står några soffor, men tittar vi närmre ser vi att de inte är "vanliga" soffor. Vi kan inte sitta i dem, och de är gjorda av material som soffor inte brukar vara gjorda av: gips, inramade bilder, plast... Flera tavlor som ser ut som målningar visar sig vara gjorda av garn. Vi finner även något som ser ut som ovensidan av en spis. Men spisen är enorm, alldeles för stor för att få plats i ett vanligt kök, och den hänger på väggen. Många spisplattor är till synes slumpvist placerade på flera olika ställen. Den här spisen går inte att använda för att laga mat. Det är inte heller meningen, för "spisen" hänger ju på ett konstmuseum och

den är ett konstverk. Vi känner alla igen en soffa eller spis, men konstnären har förändrat och omvandlat bilderna av föremålen och gjort dem till någonting helt annat. Vi upptäcker konsten som bryter mot vad vi är vana vid och i Verkstan skapar vi egna konstverk på samma tema.

Installationsvy Rosemarie Trockel: *Det lika olika/The Same Different*, Moderna Museet Malmö, 29 september 2018 – 3 mars 2019
© Copyright Rosemarie Trockel. Courtesy Sprüth Magers Bildupphovsrätt 2018. Foto: Helene Toresdotter/Moderna Museet

2. "Det friaste som finns är att inte veta vad en gör"

Vad betyder ordet frihet i relation till konstnärligt skapande? Hur är det att vara konstnär idag? Det finns målare, skulptörer, koncept- och videokonstnärer, men hur arbetar en konstnär som rör sig fritt mellan kategorierna? Rosemarie Trockel har sagt att "det friaste som finns är att inte veta vad en gör". Vad betyder det? Hennes konst är svår att kategorisera eftersom material och uttryck ständigt förändrats. Ibland har ett "färdigt" konstverk återanvänts eller gjorts om till nya konstverk och sammanhang. Uttrycket förändras och nya tolkningar kan skapas. Flera av Trockels konstverk ser ut som målningar på långt håll. Men vad händer om vi går nära, stannar upp och tittar noga? "Målningen" är inte gjord av målarfärg utan av med massor av garntrådar. Kan det fortfarande kallas en målning? Är det viktigt att kategorisera? Precis som med livet i övrigt kanske vi måste ta oss tid att fundera över saker ibland – och det är precis vad Rosemarie Trockel bjuder in oss till att göra genom sin konst.

"Det friaste som finns": Konsten och skapandet – Obs, enbart visning (alla åldrar)

Vad innebär det att skapa konstnärligt? Vad är det som driver någon till att skapa? Vad är viktigast: skapandeprocessen eller resultatet? Under denna visning tar vi oss an betraktandet som metod – dels bokstavligt talat genom att utforska konstverkens rumslighet, egenskaper och material, och dels i filosofisk mening genom att vi gemensamt pratar om de tolkningar och sammanhang vi kan upptäcka.

"Det friaste som finns": Fula färger – Visning med verkstad (alla åldrar)

Ett konstverk kan ha många roller. Det kan vara ett uttryck för konstnärens tankar, men det kan också väcka känslor eller tankar i betraktaren och få oss att fundera. Det kan vara dekorativt och vackert att titta på, men alla människor har olika uppfattningar om vad som är dekorativt och vad som inte är det. Rosemarie Trockels konstnärliga arbete är ofta experimentellt och utforskande. Till en av sina skulpturer valde hon medvetet de fulaste färgerna hon kunde komma på. Vad betyder egentligen orden "fint" eller "fult" i konsten? Vad händer när vi provar att skapa med de fulaste färgkombinationerna som vi kan komma på? Det finns en frihet i att våga utforska det "fula" och att vara "här och nu". Med den utgångspunkten experimenterar vi i Verkstan.

"Det friaste som finns": Måla med textil – Visning med verkstad (alla åldrar)

Målning, skulptur eller något annat? Vad vi ser när vi går nära och studerar ett konstverk kan skilja sig mycket från att se det på avstånd. I Verkstan "målar" vi med garn, trådar, tyg och andra textilier med inspiration av Rosemarie Trockels konst. Vi avslutar gemensamt med att titta på varandras arbeten och sammanfatta de tankar som kommit upp under klassens besök.

ANVÄND KONSTEN I SKOLARBETET

BOKA EN VISNING

Boka in en visning av en konstpedagog med eller utan efterföljande verkstadsaktivitet hos oss!
Kontakta bokningen via formuläret på vår hemsida!

UPPGE GÄRNA DINA ÖNSKEMÅL utifrån vårt skolprogram samt meddela gärna eventuella funktionsvariationer eller om visningen ska hållas på lätt svenska. Vi har erfarenhet av att arbeta med alla typer av grupper. Förutom visningar på svenska erbjuder vi visningar på engelska, kantonesiska, danska och spanska.

Bokningen är bindande. Avbeställning/ändring måste göras senast 10 dagar innan bokat besök.

PRISER

Visning med verkstad: 900 kr
Enbart visning: 600 kr
Fri entré till museet för alla

MAX ANTAL

Max 30 personer (elever och pedagoger) vid enbart visning.
Vid verkstadsaktivitet gäller max antal elever: 15 st för förskola och förskoleklass, 25 st för åk 1 till och med gymnasiet och vuxenutbildning.

ÖPPETTIDER

Tisdag-fredag kl. 11-18, lördag-söndag 11-17.
Skolor kan boka in sig även tidigare på förmiddagar.
Hör om exakta tider med våran bokning.

HITTA HIT

Vi finns på Ola Billgrens plats 2-4 i Malmö. Museet ligger på gångavstånd från Malmö centralstation nära Caroli City, Gustav Adolfs Torg och Stora Nygatan.

INFÖR ERT BESÖK

När ni kommer till Moderna Museet Malmö på egen hand uppskattar vi om hela klassen går tillsammans i grupp genom salarna. Behöver du hjälp med något, fråga gärna Moderna Museets värdar. De berättar gärna om konsten!

För att besöket ska bli så bra som möjligt, tänk på det här:

ANSVAR FÖR GRUPPEN

Läraren ansvarar för klassen under besöket i museet. Läraren behöver därför alltid vara närvarande. Det är därför alltid bra att vara minst två lärare med en och samma klass.

SKOLMATERIAL

Använd gärna Moderna Museets lärarhandledningar eller fråga museivärdarna om vägledning. Använd inte väggar eller skulptursocklar som skrivunderlag. Använd endast blyertspennor i utställningssalarna om eleverna behöver teckna eller anteckna.

MUSEIVÄRDAR

Under ert besök på Moderna Museet kommer ni att träffa museivärdar i informationsdisken eller i utställningarna. Vänd er gärna till dem om ni har frågor om konstverk, utställningar, program eller vill lämna tips och synpunkter.

VAR FÖRSIKTIG I SALARNA

- Eftersom det är lätt att stöta till konstverk i salarna ska ryggsäckar, större väskor, paraplyer etc. lämnas i förvaringsboxarna.
- För att inte riskera spill på konstverk får man inte dricka eller äta i salarna eller i anslutning till skåp och toaletter.
- Rör er lugnt i salarna.
- Visa hänsyn till pågående visningar. Grupper under ledning av Moderna Museets personal har företräde i utställningssalarna.